מהדורה למורה – מבחן גרסה מותאמת

טבלת ניקוד, מפתח תשובות ומחוון – ואחריהם עותק המבחן

מהדורה למורה

מהדורה למורה – טבלת ניקוד, מפתח תשובות ומחוון

טבלת ניקוד (100 נקודות)

חלק	סעיף	פריטים	נק׳ לפריט	סה״כ
חלק א׳	שאלות רב-ברירה	9	3	27
חלק א׳	נכון / לא נכון	4	3	12
חלק א׳	התאמת מושגים	6	2	12
חלק ב׳	ציר זמן	6	1	6
חלק ב׳	ניתוח מקור	2	5	10
חלק ב׳	משימת תרשים – הפירמידה הפיאודלית	2	4	8
חלק ג׳	שאלות קצרות	3	5	15
חלק ג׳	שאלה מורחבת – בחרו אחת	1 מתוך 2	10	10
סה״כ				**100**

חלק א׳ – ידע (51 נקודות)

שאלות רב-ברירה

1. **א. מקור שנוצר בתקופה עצמה, בידי אנשים שחיו בה** – מקור ראשוני נוצר בזמן האירוע.
2. **ב. המאה ה-11** – 1096 נמצאת בין 1001 ל-1100.
3. **ב. בודק מי כתב, מתי ולמה – ומשווה** – בודקים אמינות ומשווים בין מקורות.
4. **א. בארץ ישראל, בזמן שלטון רומא** – הנצרות צמחה בארץ ישראל במאה ה-1 לספירה.
5. **א. שהנוצרים יכולים להתפלל בחופשיות** – צו מילאנו נתן חופש פולחן לנוצרים.
6. **ב. 476 לספירה** – 476 – סוף העת העתיקה ותחילת ימי הביניים.
7. **א. נשבע לו אמונים ושירת אותו כלוחם** – הווסל קיבל אדמה תמורת נאמנות ושירות צבאי.
8. **א. לכבוש את ירושלים והמקומות הקדושים לנצרות** – האפיפיור קרא לכבוש את ירושלים.
9. **א. בית כנסת, רב, צדקה וחינוך** – הקהילה ניהלה את חייה בעצמה.

נכון / לא נכון

- 1. **נכון**
- 2. **נכון**
- 3. **לא נכון** – תיקון: תאודוסיוס קבע את הנצרות כדת המדינה בשנת 380 לספירה.
- 4. **נכון**

התאמת מושגים

1. ציר זמן ← **ג** · 2. פאולוס ← **א** · 3. הברית החדשה ← **ה** · 4. מעשר ← **ב** · 5. גילדה ← **ו** · 6. ביזנטיון ← **ד**

חלק ב׳ – מיומנויות (24 נקודות)

ציר זמן

1. צו מילאנו – חופש פולחן לנוצרים **(313 לספירה)**
2. הנצרות הופכת לדת המדינה **(380 לספירה)**
3. נפילת האימפריה הרומית המערבית **(476 לספירה)**
4. קרל הגדול מוכתר לקיסר **(800 לספירה)**
5. הפילוג הגדול בכנסייה **(1054 לספירה)**
6. מסע הצלב הראשון יוצא לדרך **(1096 לספירה)**

ניתוח מקור

10. האם זהו מקור ראשוני או משני? הקיפו: ראשוני / משני. השלימו: זהו מקור _____ כי הוא נכתב בשנת _____ בידי _____.
תשובה מצופה: ראשוני – כי הוא נכתב בשנת 313 לספירה בידי הקיסרים עצמם, בזמן האירוע.

11. כתבו שתי החלטות מהצו. (רמז: חופש... / החזרת...)
תשובה מצופה: 1) חופש דת – אסור למנוע מהנוצרים להתפלל. 2) מקומות התפילה והרכוש יוחזרו לנוצרים בלי תשלום.

משימת תרשים – הפירמידה הפיאודלית

מלמעלה למטה: **מלך ← אצילים / סניורים גדולים ← אבירים ← איכרים וצמיתים**

12. השלימו את שתי השכבות החסרות בפירמידה.
תשובה מצופה: שכבה 2: אצילים / סניורים גדולים. שכבה 4: איכרים וצמיתים. (2 נק׳ לכל שכבה.)

13. מה נתנו הצמיתים לאדון, ומה קיבלו ממנו? השלימו: הצמיתים נתנו _____ וקיבלו _____.
תשובה מצופה: הצמיתים נתנו עבודה בשדות האדון וחלק מהיבול, וקיבלו הגנה ומקום לגור ולעבד.

חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (25 נקודות)

שאלות קצרות

14. מה עושה היסטוריון? כתבו שני דברים.
תשובה מצופה: 1) שואל שאלה על העבר; 2) אוסף מקורות; 3) בודק אם המקורות אמינים ומשווה ביניהם; 4) מסביר ומסיק מסקנה. (כל שניים.)

15. כתבו שתי סיבות לכך שהנצרות התפשטה באימפריה הרומית.
תשובה מצופה: 1) דרכים רומיות טובות; 2) שפה משותפת; 3) פאולוס הפיץ אותה בקרב לא-יהודים; 4) אחרי צו מילאנו – הקיסרים תמכו בה. (כל שתיים.)

16. כתבו שני דברים שעשו במנזרים בימי הביניים.
תשובה מצופה: 1) העתקת ספרים; 2) לימוד; 3) חקלאות; 4) טיפול בחולים ובעניים; 5) תפילה. (כל שניים.)

שאלה מורחבת – בחרו אחת

שאלה א סיבה ותוצאה: המוות השחור (1347–1351). כתבו מה קרה ושלוש תוצאות של המגפה. אפשר להתחיל כך: 'בשנת 1347 פרצה מגפה... בגלל המגפה...'
תשובה מצופה: בשנת 1347 פרצה באירופה מגפת המוות השחור. לפי הערכות, מתו בה כשליש מהאנשים באירופה. תוצאה 1: חסרו עובדים בשדות. תוצאה 2: האיכרים שנשארו דרשו שכר גבוה יותר, והשיטה הפיאודלית נחלשה. תוצאה 3: אנשים פחדו וחיפשו אשמים – והאשימו לשווא את היהודים. תוצאה 4: חלק מהאנשים פחות האמינו בכוח הכנסייה.

שאלה ב השוואה: אביר וצמית. כתבו דבר אחד דומה ושני דברים שונים. אפשר להתחיל כך: 'האביר... ואילו הצמית...'
תשובה מצופה: דומה: שניהם היו תלויים באדון שמעליהם וחייבים לו נאמנות. שונה 1: האביר היה לוחם רכוב, ואילו הצמית עבד בשדות. שונה 2: האביר קיבל אדמה תמורת שירות, ואילו הצמית היה קשור לאדמה ולא יכול היה לעזוב. שונה 3: האביר היה גבוה יותר בפירמידה, הצמית בתחתית.

מחוון לשאלת ההרחבה

קריטריון	נק'	רמות
ידע נכון (עובדות ומושגים)	4	מלא: 4 – עובדות נכונות · חלקי: 2 – חלק מהעובדות נכונות · אין: 0
מענה למשימה (שלוש תוצאות / דמיון ושני הבדלים)	4	מלא: 4 – כל החלקים · חלקי: 2 – חלק מהחלקים · אין: 0
כתיבה ברורה במשפטים שלמים	2	מלא: 2 – ברור ומסודר · חלקי: 1 – ברור בחלקו · אין: 0 (אין להוריד על שגיאות כתיב)

לוודא:

- הגרסה המותאמת נגזרת מגרסה א'; תאריכים ועיבוד צו מילאנו – ראו פריטי 'לוודא' בגרסה א'.
- 'כשליש מאוכלוסיית אירופה' במוות השחור – הערכה מקובלת, יש הערכות בין רבע לחצי.
- ציר הזמן מציג את השנים ליד האירועים (התאמה) – לוודא שזו רמת הסיוע הרצויה; אפשר להסתיר את השנים לתלמידים שמסוגלים.

עותק המבחן

הוראות

- משך המבחן: 90 דקות. במבחן שלושה חלקים.
- קראו כל שאלה לאט. אפשר להיעזר במחסן המילים 📦 שליד השאלה.
- בשאלות האמריקאיות הקיפו תשובה אחת מתוך שלוש.
- בחלק ג׳ בחרו שאלה מורחבת אחת מתוך שתיים. אפשר להיעזר בשורות הפתיחה.
- בסוף בדקו שעניתם על כל השאלות. בהצלחה! 🍀

חלק	נקודות	ניקוד שקיבלתי
חלק א׳ – ידע (51 נקודות)	51	
חלק ב׳ – מיומנויות (24 נקודות)	24	
חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (25 נקודות)	25	
סה״כ	**100**	

חלק א׳ – ידע (51 נקודות)

בחלק זה תענו על שאלות קצרות על מושגים ואירועים. ענו על כל השאלות.

שאלות רב-ברירה

27 נק׳

הקיפו את התשובה הנכונה (3 נקודות לכל שאלה).

1. מהו מקור ראשוני? 3

◯ א. מקור שנוצר בתקופה עצמה, בידי אנשים שחיו בה

◯ ב. ספר לימוד שנכתב היום

◯ ג. סרט שצולם השנה על ימי הביניים

2. המאה ה-11 היא השנים 1001–1100. באיזו מאה נמצאת השנה 1096? 3

◯ א. המאה ה-10

◯ ב. המאה ה-11

◯ ג. המאה ה-12

3. שני מקורות מספרים על אותו אירוע בצורה שונה. מה עושה היסטוריון? 3

◯ א. בוחר את המקור הארוך

◯ ב. בודק מי כתב, מתי ולמה – ומשווה

◯ ג. מתעלם משני המקורות

4. היכן צמחה הנצרות? 3

◯ א. בארץ ישראל, בזמן שלטון רומא

◯ ב. ביוון העתיקה

◯ ג. באמריקה

5. מה קבע צו מילאנו בשנת 313 לספירה? 3

◯ א. שהנוצרים יכולים להתפלל בחופשיות

◯ ב. שהכנסייה מתפלגת לשתיים

◯ ג. שקרל הגדול הוא הקיסר

6. באיזו שנה נפלה האימפריה הרומית המערבית – ומתחילים ימי הביניים? 3

◯ א. 313 לספירה

◯ ב. 476 לספירה

◯ ג. 1096 לספירה

7. מה עשה ווסל עבור הסניור (האדון) שלו? 3

◯ א. נשבע לו אמונים ושירת אותו כלוחם

◯ ב. העתיק עבורו ספרים

◯ ג. בחר עבורו את האפיפיור

8. מה הייתה המטרה של מסעי הצלב? 3

◯ א. לכבוש את ירושלים והמקומות הקדושים לנצרות

◯ ב. לגלות את אמריקה

◯ ג. להקים ערים חדשות באירופה

9. מה היה בקהילה היהודית באירופה בימי הביניים? 3

◯ א. בית כנסת, רב, צדקה וחינוך

◯ ב. צבא של אבירים

◯ ג. טירה של סניור

נכון / לא נכון

12 נק׳

סמנו ✔ (נכון) או ✘ (לא נכון). את המשפט הלא נכון כתבו מחדש בצורה נכונה (3 נקודות לכל משפט).

#	משפט	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	מטבע עתיק שנמצא בחפירה הוא מקור ראשוני.	◯ נכון ◯ לא נכון	
2	ישו היה יהודי מהגליל.	◯ נכון ◯ לא נכון	
3	תאודוסיוס קבע את הנצרות כדת המדינה בשנת 1054.	◯ נכון ◯ לא נכון	
4	צמיתים היו קשורים לאדמה ועבדו בשדות האדון.	◯ נכון ◯ לא נכון	

התאמת מושגים

12 נק'

מתחו קו בין המושג להסבר שלו (2 נקודות לכל התאמה).

בנק מילים: ציר זמן | פאולוס | הברית החדשה | מעשר | גילדה | ביזנטיון

מושג	אות	הגדרה
1. ציר זמן		א. הפיץ את הנצרות בקרב לא-יהודים
2. פאולוס		ב. עשירית מהיבול – לכנסייה
3. הברית החדשה		ג. קו שמסדר אירועים לפי הזמן
4. מעשר		ד. האימפריה הרומית המזרחית
5. גילדה		ה. ספר הקודש של הנוצרים
6. ביזנטיון		ו. איגוד של בעלי מקצוע בעיר

חלק ב׳ – מיומנויות (24 נקודות)

בחלק זה תסדרו אירועים לפי הזמן, תקראו מקור קצר ותשלימו תרשים. ענו על כל השאלות.

ציר זמן

6 נק׳

סדרו את האירועים מהמוקדם (1) למאוחר (6). רמז: השנים כתובות ליד כל אירוע (נקודה לכל אירוע).

בנק מילים: 313 לספירה · 380 לספירה · 476 לספירה · 800 לספירה · 1054 לספירה · 1096 לספירה

אירוע	מספר בסדר (1 = המוקדם)
הנצרות הופכת לדת המדינה	
נפילת האימפריה הרומית המערבית	
קרל הגדול מוכתר לקיסר	
הפילוג הגדול בכנסייה	
מסע הצלב הראשון יוצא לדרך	
צו מילאנו – חופש פולחן לנוצרים	

ניתוח מקור

10 נק׳

קראו את המקור וענו על השאלות (5 נקודות לכל שאלה).

מקור מעובד לתרגול

מתוך צו מילאנו (313 לספירה) – בעיבוד קצר ופשוט

אנחנו, הקיסרים קונסטנטינוס וליקיניוס, נפגשנו בעיר מילאנו. החלטנו לתת לנוצרים ולכל האנשים חופש לבחור את הדת שלהם. מהיום אסור למנוע מהנוצרים להתפלל. כל מקומות התפילה והרכוש שלקחו מהם – יוחזרו להם, בלי תשלום.

10. האם זהו מקור ראשוני או משני? הקיפו: ראשוני / משני. השלימו: זהו מקור _____ כי הוא נכתב בשנת _____ בידי _____.

5

11. כתבו שתי החלטות מהצו. (רמז: חופש... / החזרת...)

5

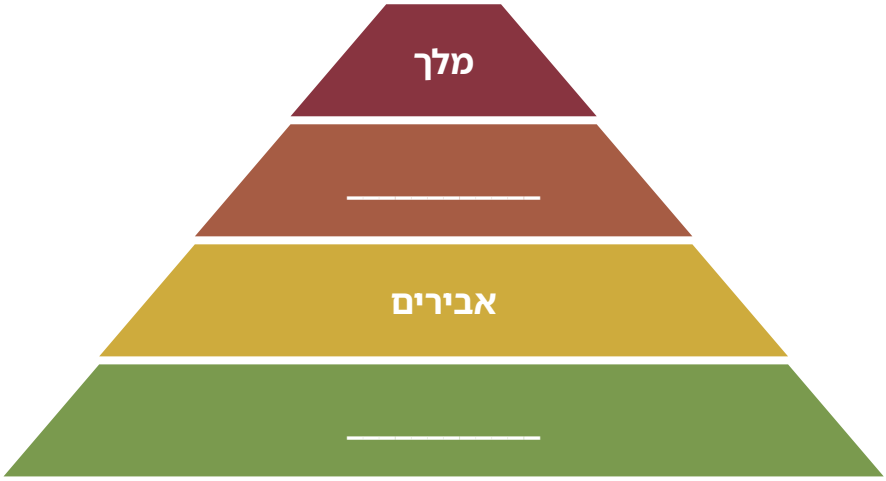
משימת תרשים – הפירמידה הפיאודלית

8 נק'

השלימו את הפירמידה בעזרת מחסן המילים וענו על השאלות (4 נקודות לכל שאלה).

בנק מילים: אצילים / סניורים גדולים | איכרים וצמיתים

לפניכם פירמידה של ארבע שכבות בחברה הפיאודלית. למעלה – החזקים והמעטים, למטה – הרבים. כתבו בכל מקום ריק את השכבה המתאימה מתוך מחסן המילים.

12. השלימו את שתי השכבות החסרות בפירמידה. 4

13. מה נתנו הצמיתים לאדון, ומה קיבלו ממנו? השלימו: הצמיתים נתנו _____ וקיבלו _____. 4

חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (25 נקודות)

בחלק זה תכתבו תשובות קצרות במילים שלכם. ענו על שלוש השאלות הקצרות ובחרו שאלה מורחבת אחת.

שאלות קצרות

15 נק׳

ענו בשניים-שלושה משפטים (5 נקודות לכל שאלה). אפשר להיעזר במחסן המילים.

בנק מילים: מקורות · אמינות · להשוות · דרכים · שפה משותפת · פאולוס · צו מילאנו · העתקת ספרים · חקלאות · טיפול בחולים

14. מה עושה היסטוריון? כתבו שני דברים. 5

15. כתבו שתי סיבות לכך שהנצרות התפשטה באימפריה הרומית. 5

16. כתבו שני דברים שעשו במנזרים בימי הביניים. 5

שאלה מורחבת – בחרו אחת

10 נק׳

בחרו שאלה אחת וכתבו 4–5 משפטים (10 נקודות).

בחרו שאלה אחת וענו עליה.

◯ **שאלה א (סיבה ותוצאה): סיבה ותוצאה: המוות השחור (1347–1351). כתבו מה קרה ושלוש תוצאות של המגפה. אפשר להתחיל כך: ׳בשנת 1347 פרצה מגפה... בגלל המגפה...׳**

◯ **שאלה ב (השוואה): השוואה: אביר וצמית. כתבו דבר אחד דומה ושני דברים שונים. אפשר להתחיל כך: ׳האביר... ואילו הצמית...׳**

רגע אחרי המבחן: השאלה שהכי הצלחתי בה: _____ · נושא שארצה לחזור עליו: _____